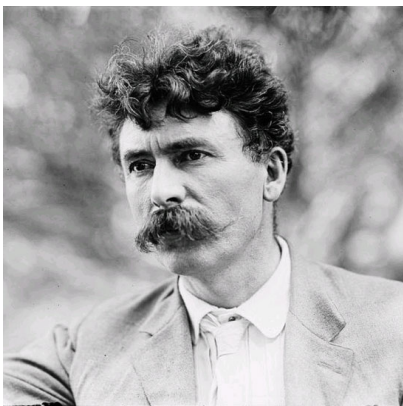

Живе царство Сетона-Томпсона

Рекомендаційний бібліографічний список літератури для читачів-учнів середнього шкільного віку

/до 150-річчя від дня народження письменника/

Відомий канадський письменник, натураліст, художник-аніمالіст Ернест Сетон-Томпсон

першим у світі виступив з оповіданнями, де героями стали справжні звірі і птахи, вивченню яких він присвятив своє життя. Сьогодні, коли захист „братів наших менших” все більше усвідомлюється як обов’язок кожної людини, значення творчості Сетона-Томпсона зростає в багато разів.

Завжди цікаво, чому і як людина стала відомою в усьому світі, яким був її життєвий і творчий шлях.

Ернест Сетон-Томпсон народився 14 серпня 1860 року в приморському містечку Саут-Шилдз в Англії, хоча за національністю – шотландець. Батько майбутнього письменника був людиною заможною, власником близько десяти суден, які перевозили товар в різні кінці світу.

Одна
к,
ли Ернестові виповнилося шість років, сім’я зубожіла і Томпсони змушені були емігрувати до Канади. Цей період визначив долю письменника.

Ернест ріс талановитим хлопчиком. Вчителі говорили його батькам, що він найкращий учень у школі. В шість років хлопець прочитав перший рядок у газеті і в тому ж році почав вирізати з дерева фігурки птахів і звірів. Хоча Сетон-Томпсон народився у місті, його душа завжди тягнулася до природи, її безмежних просторів, до лісів і полів. Весь свій вільний час він проводив, спостерігаючи за життям тварин та птахів.

Ернест був не тільки здібним, а й наполегливим хлопчиком. Побачивши в магазині книгу „Птахи Канади”, він вирішив купити її.

Книга коштувала один долар. Щоб зібрати гроші, Ернест продав своїх кроликів, переніс дрова для сусідів, зібрав комах для колекції однієї англійки і цілий місяць змагався з братом у рубанні дров, заробляючи останні двадцять п’ять центів.

Хлопець вирішив стати натуралістом, і ніякі перешкоди не могли завадити йому піти по тому шляху, по якому кликала його невгамовна пристрасть розкривати таємниці та загадки з життя птахів і звірів і розповідати про це людям своїми творами і малюнками.

Батько Сетона-Томпсона вважав, що краще стати художником, ніж натуралістом, тим паче, що в замальовках хлопця були помітні здібності. Ернест почав вчитися малювати у

місцевого майстра.

Згодом

Сетон-Томпсон навчається в місцевій художній школі, яку закінчує з золотою медаллю.

В 1879 році Ернест їде до Лондона вступати до Королівської Академії Мистецтв, але тільки наступного року він був зарахований і дістав можливість пройти семирічний курс навчання. Найбільшою втіхою для нього було тоді відвідування зоопарку, де хлопець просиджував цілими днями, роблячи ескізи тварин. Але провчився Ернест в Академії недовго, оскільки постійна потреба в грошах, напівголодне життя підірвали його сили. В 1882 році він був змушений повернутися додому, в Канаду. Сетон-Томпсон оселяється в Монітобі і повертається до свого улюбленого заняття – спостереження за тваринами.

Першим твором письменника було „Життя лугового тетерука” (1883). Надзвичайно популярними стали його книги „ Дикі тварини, яких я знав” (1898), „ Біографія грізлі (1900), “Дикі тварини вдома” (1913) та ін.

Сетон-Томпсон є автором 8-томної праці „Життя диких звірів”. За своє життя письменник написав близько сорока книг. Власні твори він ілюстрував сам, поєднуючи у своїх розповідях та малюнках наукову точність із захопливістю.

Головні герої Сетона-Томпсона – не лише однієї, двох, а кількох десятків книжок – тварини. Іноді свійські, а здебільшого дикі, лісові, яких сучасним людям, як правило, доводилося бачити лише в зоопарку, в маленькій і незручній клітці. У кожного з героїв письменника своя особлива доля, свій характер.

В історіях, які розповідає письменник, є багато незвичайного. Його герої –вінніпезький вовк, пес Бінго, який врятував господаря від вірної загибелі, мудрий вожак зграї вовків Лобо, який легко розгадує всі хитрощі мисливців, і його подруга Бланка, койот Тіто, кролик Джек і багато інших – обдаровані ніби надзвичайними якостями, проте самі розповіді вражають передусім своєю реалістичністю.

Але тварини були не єдиним захопленням Сетона-Томпсона. Іншою його пристрастю були

індіанці, їх „лісова наука”. Письменник глибоко захоплювався тим, як індіанці, чиє життя минало в лісах, серед дикої природи, вміли читати її, мов відкриту книгу, проникаючи в усі таємниці.

Вивчення письменником життя індіанців знайшло відображення в книгах, які були не менш відомими, ніж його розповіді про тварин. Серед цих книг „Берестяний сувій індіанців” (1907), „Підручник лісовика” (1912), „Рольдо у лісах” (1911) та ін.

В 1906 році письменник познайомився з лордом Баден-Пауеллом, засновником руху бой-скаутів в Америці. Разом вони активно пропагували ідеологію життя в гармонії з природою.

Сетон-Томпсон відомий також як засновник Ліги знавців і захисників лісу в Канаді.

Як людина всебічно обдарована, він розповів про своє життя в написаній ним на схилі років книзі „Стежка художника –натураліста”(1941), в російському перекладі “Мое життя”.

Сетон-Томпсон написав ряд наукових праць із зоології, йому присуджена найвища нагорода США – золота медаль „Еліот”.

Помер письменник 23 жовтня 1946 року в американському місті Санта-Фе (штат Нью-Мексико).

Але й сьогодні твори Сетона-Томпсона виконують своє завдання – м’яко, з гумором, без всякої повчальності прищеплюють читачам гуманне відношення до тварин, спостережливість, любов до праці і самостійність. Повісті й оповідання письменника давно вже стали класикою своєрідного жанру, по суті, ним і створеного.

Пропонуємо вам ознайомитися з творами Е. Сетона-Томпсона, які можна прочитати в

нашій бібліотеці, а також літературою про його життя і діяльність.

Твори Е.Сетон-Томпсона

Вінніпезький вовк: оповідання : для мол. та серед. шк. віку /Е.Сетон-Томпсон; мал. С.К.Артюшенка . – К.: Веселка, 1990. – 278с. : іл.

Животные-герои /Э.Сетон-Томпсон; пер. с англ. Н.Чуковского и А. Макаровой; предисл. Д.Урнова; послесл. В.Пескова. – М.: Моск. раб очий, 1986. – 221 с. : ил.

Маленькие дикари, или повесть о том, как два мальчика вели в лесу жизнь индейцев и чему они научились /Э.Сетон-Томпсон; пер. с англ. Н.Темчиной; послесл. В.Бианки и Н.Сладкова; худож. Е.Антимонова. - 2-е изд. – М.: Дет.лит., 1988. – 206 с. : ил. – (Библиотечная серия).

Моя жизнь; Маленькие дикари /Э.Сетон-Томпсон. – М.: Политиздат, 1991. – 432 с.

Мустанг-іноходець; Лобо: [оповідання] /Е.Сетон-Томпсон //Вірне серце звіра: оповідання про тварин: для мол. та серед. шк. віку. – К., 2005. – С. 215-248.

Прерії Арктики: роман /Е.Сетон-Томпсон; пер. з англ.. Д.Рябоконея. – К.: ТОВ “Гамазин”, 2008. – 224 с. – (Сер. «Під партою»).

Рассказы о животных /Э.Сетон-Томпсон; рис. автора. – Х.: Прапор, 1991. – 287 с.: ил. – (Шк. б-ка).

Рольф в лесах: повесть /Э.Сетон-Томпсон; рис. автора; пер. с англ. И.Гуровой; предисл . В.Пескова; послесл. М.Кореневой.
– М.
: Дет. лит., 1992. – 287 с.: ил.

Про життя і творчість Е.Сетон-Томпсона

Бианки, В. Послесловие: [творчість Е.Сетон-Томпсона] /В.Бианки, Н.Сладков //Сетон-Томпсон, Э. Маленькие дикари, или Повесть о том, как два мальчика вели в лесу жизнь индейцев и чему они научились /Э.Сетон-Томпсон; пер. с англ. Н.Темчиной; худож. Е.Антимонова. – 2-е изд. – М., 1988. – С. 202-205.

Ернест Сетон-Томпсон (1860-1946): [біографічний нарис] //Усі зарубіжні письменники /упоряд. О.Д.Міхільов та ін.

– Х.
24-27.

, 2006. – С.

Коренева, М. Сказитель лесных былей : [життя та творчість Е.Сетона-Томпсона] /М.Коренева //Сетон-Томпсон, Э. Рольф в лесах: повесть / Э.Сетон-Томпсон. – М., 1992. – С. 278-284.

Михальська, Н. Сетон-Томпсон, Ернест /Н.Михальська //Зарубіжні письменники: енциклопедичний довідник: у 2-х т. Т. 2. Л-Я /за ред. Н.Михальської та Б. Щавурського. – Тернопіль, 2006. – С. 520-5

Сетон Томпсон Ернест: [короткі відомості про письменника] //Вірне серце звіра: оповідання про тварин: для мол.та серед.шк. віку. – К., 2005. – С. 214.

Эрнест Сетон-Томпсон: [нарис про творчість письменника] //Основные произведения иностранной художественной литературы: Европа, Америка, Австралия. – М., 1983. – С. 254.